

Dialogmøde i Gudmekongens Land 22. oktober

Læs mere på side 3

Anne Kirstine brænder for frie hjerterum

Læs mere på side 7

En fortælling om at være tilflyttere

Læs mere på side 4

DIT LOKALE ALT-TIL-
HAVEN VÆRKSTED!

Inkl. cykler og
scootere!

PRINTZLAU

VI HENTER DIN
PLÆNEKLIPPER!

KØB DIN ROBOTPLÆNEKLIPPER HOS OS
OG VI SØRGER FOR INSTALLATION

PRIS fra: **1500,-** FOR OP TIL 1000 M²

KOM OG SE VORES UDVALG AF EL-CYKLER

FIND OS HER:

Landevejen 202, 5874 Hesselager
62252491 | printzlau@5874.dk

Hesselager Kro

ÆGTE KROSTEMNING I EFTERÅRET

Gode øl, god mad og hyggeligt samvær
– i hjertet af Sydfyn

Nyd en kold fadøl fra vores kromaner – bl.a. Odense Classic, Murphy's Irish Stout, Affligem Double, Albani 1859 og Birra Moretti – sammen med veltillavet kro-mad i hyggelige omgivelser.

RESTAURANT & KROOPLEVESE   GOD FRUKOST, VARM MAD OG SÆSONMENER   SÆLSKABER OG ARRANGEMENTER   OVERNATNING I ROLIGE OMGIVELSER

50 65 64 54

Hesselager Kro – god mad er kromad

MENY

HELE OKTOBER

30 STK TUBORG

100⁰⁰

+ pant

Østergade 66, **5874 Hesselager**
Åbningstider: Man.-fre. 7-20 - lør. 7-20 søn 7-20

Leder

I denne udgave af Månedss-Avisen har vi bl.a. valgt at "varme op" til lokalrådets dialogmøde. Vi kredser omkring emnet "tilflytning" og har bedt Berit Rød Hvilsom og Arne Ebsen om at give deres bud på emnet "flytte-kæder". Det er blevet til to interessante betragtninger, som vinkler emnet fra en politisk side og en selvoplevet side. Desuden har vi opfordret Frej Sundgaard, som er forholdsvis nytilflyttet fra København til Gudme om at fortælle om, hvordan han og familien har oplevet den relativt store omstilling i livet, og hvordan de føler sig modtaget og integreret i lokalsamfundet. Endelig bringer vi noget statistisk materiale, som fortæller om vores aktuelle status på indbyggertal og befolkningssammensætning og den bevægelse der er sket inden for de sidste 5-8 år. Men tal siger måske ikke alting.

Her får I et par citater hentet fra forskningsprojektet "Livskvalitet i yderområder og landdistrikter" som blev færdiggjort i 2022.

"Både danske og internationale undersøgelser viser at vendingen "der er højt til loftet på landet" er en refleksion, der både knytter sig til det landskabelige udsyn og den sociale inklusion"
Pia Heike Johansen,
landdistriktsforsker ved SDU.

"Bare stjernehimlen. Både, at man kan sætte sig ud og glo på den. Og også når man lige skal ud med skralderen, så.. "Hold da kæft mand, wow, det ser helt vildt ud i aften!" ..og så ind igen og videre med livet."
Sagt på Lyø.

Vi ses på dialogmødet.

Oktober kodeord:
Agerlanterne

VI VIL GERNE HAVE
DIG GODT KØRENDE

J. Dyhr A/s

Tlf. +45 62 25 11 10 www.jdyhr.dk

Lokalrådet Gudmekongens Land inviterer alle til dialogmøde

Torsdag d. 22. oktober 2026 kl. 19 - 21
Vejstrup Forsamlingshus, Landevejen 26

Denne gang sætter vi spot på emnerne Tilflytning og Borgerinddragelse, og vi glæder os til at se mange debatlystne medborgere og politikere til en aften med gode oplæg, spændende snakke og ikke mindst god kage.

Aftenens program

- Velkomst ved Lokalrådets formand Malene Kuhr
- Fællessang
- Oplæg til aftenens første tema "Tilflytning/tilflytter"
- Vi summer og samler op
- Oplæg og debat om Borgerinddragelse
- Fællessang
- Tak for i aften

Ordstyrer: Sanne Hessel

Vi serverer kaffe/te og dertil kage fra konditor Kirsten Thur fra Konditogdat.

Tilmelding senest d. 16. oktober

Vi vil gerne vide hvor mange kager Kirsten skal sætte i ovnen, så derfor vil vi bede om din tilmelding:

Du kan tilmelde dig på 2 måder:

Find begivenheden på Lokalrådet Gudmekongens Lands

facebookside, og tilmeld dig ved at klikke på "deltager"

Send en e-mail med oplysning om navn og antal til:

kontakt@gudmekongensland.dk

Vel mødt - Lokalrådet

MÅNEDSAVISEN Gudmekongens Land

NÆSTE MÅNEDSAVIS UDKOMMER:

Udgivelse tirsdag d. 3. november - Deadline tirsdag d. 27. oktober

MÅNEDSAVISEN Gudmekongens Land

Udgiver: MånedssAvisen udgives af foreningen MånedssAvisen Gudmekongens Land.

Tryk: OTM Avistryk, Ikast
Oplag 9600

Erhvervsmæssig affotografering af bladets redaktionelle tekst, billeder og annoncer er ikke tilladt. Avisen påtager sig intet ansvar som følge af fejl i tekst og annoncer.

MånedssAvisen udkommer den første tirsdag i hver måned og henvender sig til Landsbyklyngen Gudmekongens Land

Avisen er uafhængig af politiske og økonomiske interesser. Avisen er et non-profit projekt, som bortset fra layout og trykning produceres og distribueres af lokale frivillige kræfter.

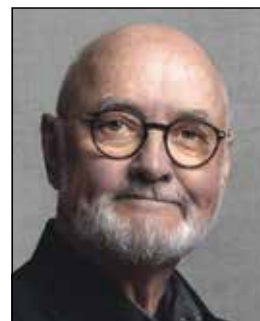
Se elektroniske udgaver af avisen på gudmekongensland.dk - Scan QR-kode

Ansvarsh. redaktør
Pia Skovshoved
Tlf. 2463 8183
redaktion@maanedssavisen.dk

Fotograf
Marianne Tolstrup

Distributionsansvarlig
Mogens Stampe

Grafik/produktion
Ulrik Krog Larsen
ulrikklarsen@gmail.com
ulrikklarsen.com

Dialogmøde i Gudmekongens Land

Så er det igen blevet tiden, hvor borgere skal mødes og debattere vigtige emner, der handler om det sted, hvor vi bor.

Arkivbilleder: Marianne Tolstrup

Lokalrådet står som sædvanligt for mødet, og blandt deltagerne vil der være politikere og embedsmænd fra kommunen.

Aftenen har to hovedtemaer:

Det ene er tilflytning/tilflytter bl.a. med fokus på mødet mellem de etablerede beboere og de nye tilflyttere. Her vil vi bl.a. høre, hvordan klyngens nye ambassadørkorps har sat nogle aktiviteter i søen, som skal give de nye tilflyttere en god start.

Det andet tema er Borgerinddragelse i politiske beslutninger. Her skal vi drøfte, hvordan

vi fremadrettet kan sikre, at vi som borgere føler os inddraget og hørt, i sager der griber afgørende ind i vores liv.

Konditogdat serverer kage

Men ud over nogle spændende emner, som vi skal være fælles om, skal vi også nyde en god kop forsamlingshuskaffe og dertil en udsøgt lækker kage. Vi har bedt den landskendte

konditor Kirsten Thur fra firmaet Konditogdat om at bage kager til os. Så kan vi ikke gøre det bedre. Og vi skal naturligvis også synge, som vi plejer.

Månedens Avisen varmer op

Vi har besøgt et nyetableret

kollektiv i Gudme for at få en vinkel på, hvordan det opleves at flytte til det her sted. Desuden har vi bedt to personer, som vi ved har noget på hjerte omkring muligheder for bosætning i vores område om at skrive om emnet flyttekæder. Den ene er Arne Ebsen, som

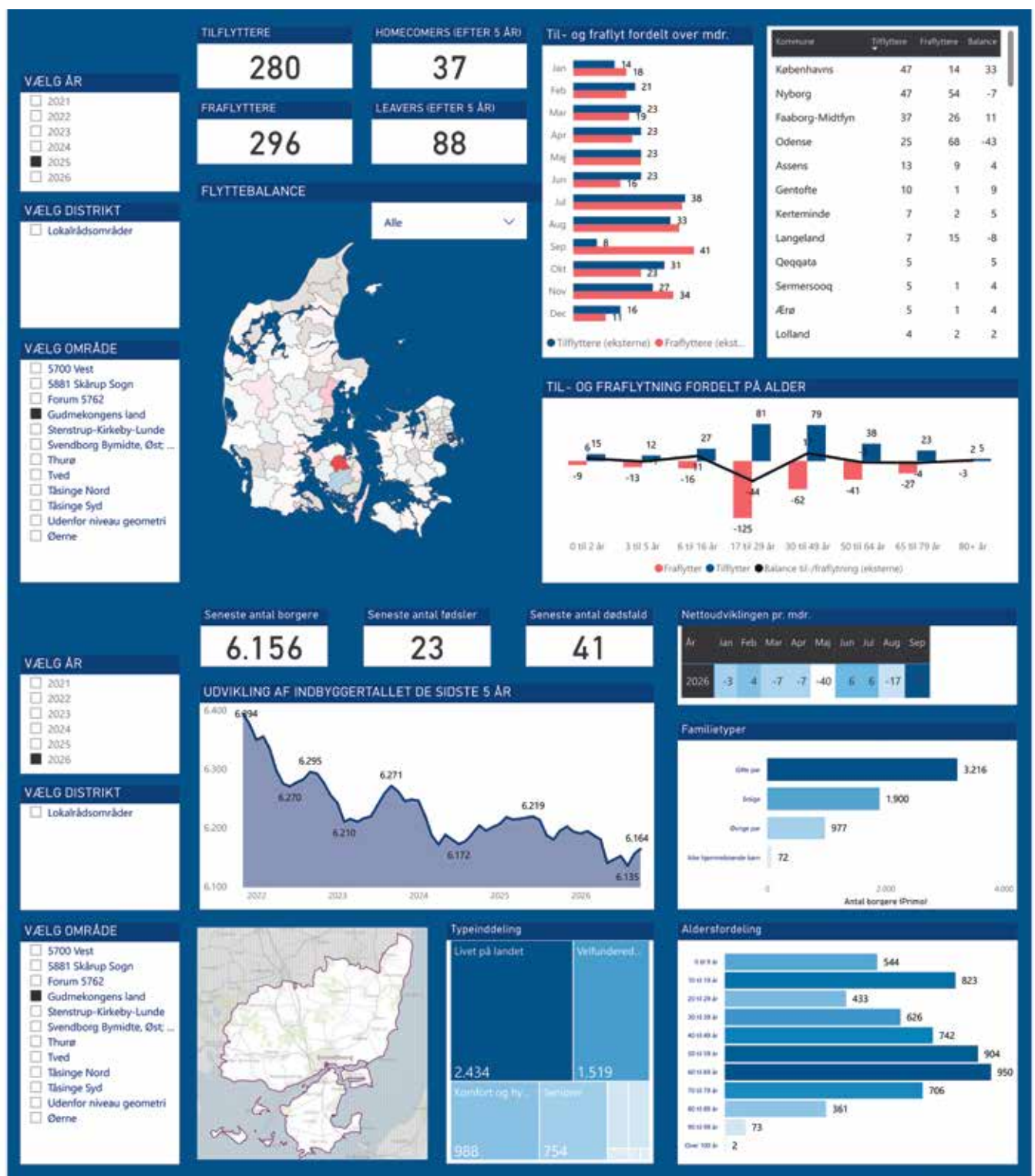
kigger lidt overordnet politisk på emnet, og den anden er Berit Rød Hvilsom, som har nogle betragtninger, som bygger på helt private erfaringer. Men hvordan står det egentlig til med vores tilflytning til området. Det kan tabellerne på denne side

måske give et sikkert bud på. Tendenserne er tydelige og desværre ikke overraskende. Indbyggertallet falder (undtagen i Lundeborg), og gennemsnitsalderen er stigende.

Indbyggertal 2017 og 2025 for de 7 sogne			
Sogn	2017	2025	Ændring
Gudme	1.289	1.242	-47
Brudager	354	336	-18
Vejstrup	629	585	-44
Ialt:	6.307	6.068	-239

Gennemsnitsalder i 7 de sogne		
	2017	2025
Gudme	43	46
Gudbjerg	47,7	50,2
Hesselager	49,4	51,5
Oure	42	45,5
Vejstrup	44,7	47,8
Lundeborg	50	52

Kilde: Danmarks statistiks sognetal.

Et sted at bo og mennesker at høre til hos

Foto: Marianne Tolstrup

Da min kone Nanna og jeg flyttede fra København til Gudme med vores to børn, var det med drømmen om en hverdag med lidt mere plads.

Af Frej Sundgaard

Da min kone Nanna og jeg flyttede fra København til Gudme med vores to børn, var det med drømmen om en hverdag med lidt mere plads. Både den helt konkrete plads til have, børn og interesser, men også plads i økonomien og til at leve i et lavere tempo. Vi ville gerne kende vores naboer og være en del af et sted, hvor vi kunne få betydning for hinanden.

Vi fandt en gammel trelæn-

get gård, hvor vi nu bor i kollektiv. Her er børn, høns og have, og meget af det liv, vi håbede på, da vi traf beslutningen om at flytte. Gudme er på mange måder blevet vores hjem. Alligevel har jeg også opdaget, at det at finde sig hjemme er noget, der sker lidt efter lidt, længe efter at man har fået sin nye adresse.

Vi har lært mange mennesker at kende, især gennem børnene. Men selv om vi er glade for at bo her, har vi også oplevet ensomhed. Det

kan måske lyde mærkeligt, når man både bor i kollektiv og kender mange i byen, men bekendtskaber og nære relationer er ikke helt det samme. Man kan godt have mange at hilse på og stadig savne nogen, man mødes med helt af sig selv, fordi det efterhånden er blevet en del af hverdagen. For mig har savnet især handlet om netværk og mennesker at dele interesser med, mere end om København som by.

Det fortæller jeg, fordi det også hører med til en ærlig

fortælling om at flytte. Vi kan være glade for vores valg, samtidig med at nogle af de vigtigste ting stadig er ved at falde på plads. Venskaber tager tid, og som børnefamilie er det ikke altid overskuddet til at opsøge dem, der står først i køen, når dagen er gået.

For mig har engagementet i lokalerådet, bosætningsarbejdet og vores lokale købmand været en vej ind. Jeg vil gerne være med til at forme det sted, vores børn vokser op, men jeg oplever også, at jeg får tifold igen i form af relationer og gode oplevelser. Når man laver noget sammen, får man anledning til at lære hinanden at kende, uden at det behøver være selve formålet. Efterhånden bliver flere ansigter velkendte, og man får en fælles historie. Det gør noget ved følelsen af at høre til.

Derfor vil jeg varmt opfordre andre tilflyttere til at tage del i foreningslivet og lokalsamfundet, når overskuddet er der. Man behøver ikke begynde med en bestyrelsespost; en hånd med ved et arrangement kan også være en begyndelse. Men det får mig samtidig til at tænke på, hvordan vi, der allerede har fundet en vej ind, kan gøre det lettere for den næste.

Her håber jeg især, at I, der har boet her længe, vil være med til en samtale om, hvad der skal til. Hvordan får nye øje på fællesskaberne, og hvordan viser vi, at der også er plads til dem og deres idéer? For den, der kender byen, er det måske indlysende, hvor man mødes, og hvem man spørger. Den nye kan være i tvivl om, hvorvidt man bare må dukke op. En invitation til at følges ad første gang kan gøre en større forskel, end man aner.

Det er også derfor, jeg er

optaget af lokale velkomstpersoner og familier. Jeg kan godt lide tanken om, at man som ny har nogen at spørge, også om de små ting, og at nogen husker at spørge til én, når flyttekasserne for længst er væk. Vi skal også have øje for dem, der kommer alene og ikke lærer andre at kende gennem børn.

Når vi taler om at tiltrække flere til Gudmekongens Land, tænker jeg derfor meget på den hverdag, vi inviterer dem ind i. En familie, der overvejer at flytte, skal kunne se sit eget liv for sig: børnene i skole og dagtilbud, turen på arbejde, indkøbene og muligheden for at få nye venner. En samtale med nogen, der allerede lever det liv, kan give en tryghed, som et flot opslag på Facebook sjældent kan stå alene med.

Samtidig skal vi passe på det, der får hverdagen til at fungere. Købmanden, foreningerne og trygge forbindelser mellem landsbyerne betyder noget for både nuværende og kommende naboer. Når vi gør området bedre at leve i for os selv, giver vi også andre flere grunde til at vælge det.

Til jer, der overvejer at flytte hertil, vil jeg sige: Kom og mød os. Spørg til hverdagen og til det, I er bekymrede for. Vi har selv stået med håbet og usikkerheden ved at vælge et nyt sted, og vi er stadig i gang med at slå rødder.

Til dialogmødet i oktober håber jeg, at vi sammen vil tale om, hvordan vi hjælper de rødder på vej. Måske begynder det med at invitere nogen lidt tættere på."

Gudmetræf

For 20. gang var tidligere ansatte i administrationen i Gudme kommune (nedlagt i 2007) samlet for at genopfriske det gode kollegaskab. Traditionen tro mødtes de den første torsdag i september, og efter en gåtur i Gudme city, rykkede arrangementet ind i et mødelokale i Gudmehallerne, hvor der blev hygget igennem over et par stykker velsmurt smørrebrød.

STOR JULEBUFFET M/MUSIK I VORMARK FORSAMLINGSBUS

Lørdag d. 5. december kl. 18 - 01
Levende musik v/ Anders Mygind

MENU

Hvide sild/ karrysalat, stegte sild
Lun fiskefilet m/ remoulade
½ æg m/ mayo og rejer
Glaseret skinke m/ grønlangkål
Flæsketeg, medister, frikadeller m/rødkål
Blodpølse m/ sirup og æblemos
Æbleflæsk
Lun leverpostej m/ champignon, bacon
Div. oste m/ frugt
Risalamande m/ kirsebærsovs
Brød - kiks - smør
Kaffe/ the m/ småkager

Begrænset pladser. Først til mølle-princippet.
Tilmelding/betaling senest d. 27.11.26
MobilPay til boks 2869TD
eller Susanne tlf. 4045 1294

Pris
pr. kuvert
349.-

Pølsevognen
åbner
kl. 01.00

VILDTAFTEN

350,-
pr. person

Vormark Forsamlingshus

Lørdag d. 14. november kl. 19.00

Forret, Hovedret, Dessert og Kaffe
Vinsmagning v/Frørup Vingård.

Tilmelding senest d. 24. oktober - Begrænsede pladser. Først til mølle.
Mobilpay til boks: 4890MH - eller ring til Susanne 4045 1294

En stærk international virksomhed
med lokale rødder & bæredygtige tiltag

CJC® Offline
Oliefiltrering

C.C.JENSEN A/S
Løvholmen 13 | 5700 Svendborg
sales@cjc.dk | www.cjc.dk

Spangsberg flødebolle
4-pak, Kinder Surprise
3-pak eller
Kinder multipack

60-129 g.
Kg-pris maks. 416,67.

1 PAKKE
25,-

Lambi classic
toiletpapir eller
køkkenrulle

472-745 g.
Kg-pris maks. 42,37.
Frit valg.

1 PAKKE
20,-

Brugsen
Gudbjerg

Teglværksvej 3
5892 Gudbjerg
Sydfyn
Tlf. 62 25 17 07
Åben 7 - 19.45

Altid en god grund til at komme i Brugsen Gudbjerg

Hver dag friskbagt brød fra Thurø Bageri

HUSK
vi tager imod
bestillinger
på hele
Thurø Bageris
sortiment

Østergade 66, **5874 Hesselager**
Åbningstider: Man.-fre. 7-20 - lør. 7-20 - søn. 7-20

Flyttekæde med flytteglæde

Hvordan skaber vi gode boligmuligheder i lokalsamfundet? Og kan tidligere generationers erfaringer hjælpe os med at løse fremtidens udfordringer?

Berit Rød Hvilsom.

I mit arbejde i Seniorrådet har jeg længe interesseret mig for boligmulighederne for ældre i Svendborg Kommune. Ikke mindst efter lukningen af plejehjemmet i Hesselager. For hvor flytter man hen, når man ikke længere kan klare sig selv?

I min jagt på svar har jeg været både i Skårup, på Tåsinge og på Bornholm. Men faktisk begyndte min research med min egen familiehistorie fra Gudme og Hesselager.

Da tre generationer boede under samme tag

I min familie har man boet på gårde gennem generationer. Traditionen var, at et af børnene overtog gården,

men sådan gik det ikke for mine bedsteforældre. Ingen af sønnerne kunne eller ville overtage, og mine bedsteforældre havde heller ingen planer om at flytte.

De blev derfor boende i mere end 60 år. Med alderen blev det stadig sværere at vedligeholde ejendommen, og efterhånden så stedet ærlig talt noget slidt ud. Men min farmor var ikke typen, der gav op. Hun havde spillet badminton om fynsmesterskaberne, været aktiv i dilettantforestillinger og havde endda kørt motorcykel til Skagen.

En dag fik hun en idé: "Kunne I unge mennesker ikke flytte ind ovenpå?" Min kæreste og jeg var henholdsvis 25 og 26 år og ventede vores første barn. Så måske var det slet ikke så tosset at flytte tættere på både bedsteforældre og forældre.

Det blev en slags moderne aftægtsordning, hvor deres fremtidige og billige husleje blev indregnet i købsprisen. Og det var faktisk en fantastisk tid. Vores venner, naboer og familie fik mange gode grin,

når farfar sørgede for obligatoriske drikkepauser under renoveringen. Historierne står stadig skarpt i hukommelsen. Men tiden ændrer behovene. Vi havde aldrig fået talt om, hvordan pladsen skulle fordeles, og de ældre blev mere plejekrævende. Til sidst blev en akut flytning til plejehjemmet i Gudbjerg nødvendig. Et sted de ikke havde nogen særlig tilknytning til.

At flytte i tide

På min mands side af familien gik det anderledes.

Mine svigerforældre besluttede i god tid, at de ville flytte fra gården på Purre-skovvej, mens de stadig selv kunne vælge. Ingen af børnene ønskede at overtage, og efter lidt søgen fandt de et hus i Hesselager.

De fik huset sat i stand og nød omkring 15 gode år der, inden sygdom begyndte at fylde. Da trapperne blev for udfordrende, flyttede de videre til en andelsbolig, hvor de boede side om side med gamle venner og bekendte. Senere flyttede min svigermor på Hesselager Plejecenter, så

min svigerfar fortsat kunne besøge hende på sin scooter.

De næste tre år kom han trofast to gange om dagen. Hver lørdag klokken ti samledes børn og børnebørn til kaffe. Det var lokalt, nærværende og trygt. Mange af beboerne kendte hinanden i forvejen, og flere havde børn, som havde gået i skole sammen. Når jeg ser tilbage, er det tydeligt for mig, at mine svigerforældres boligvalg blev den mest værdige løsning. De flyttede ikke for sent. De flyttede i tide.

Manglen på seniorboliger

I Seniorrådet drøfter vi ofte forskellige boligformer:

- Seniorboliger og almene lejeboliger
- Ældreboliger anvist af kommunen
- Plejehjemspladser, både kommunale og private

På et borgermøde i Skårup tidligere på året stødte jeg på et begreb, jeg ikke kendte: *flyttekæde*.

Tanken er enkel. Mange ældre ønsker at flytte fra store

huse til mindre og mere praktiske boliger. Når de gør det, frigives familiehuse til yngre generationer, som kan skabe liv i landsbyerne.

Problemet er blot, at der mange steder mangler seniorboliger. Der tales om forskellige løsninger: udstykning af nye grunde, ombygning af nedlagte landbrug, genanvendelse af industribygninger eller opdeling af større boliger til dobbelthuse.

Kommunen opfordrer borgerne til at komme med forslag til placeringer, så ønskerne kan indgå i kommende kommune- og lokalplaner.

Livskvalitet betyder mere end mursten

På Folkemødet hørte jeg, at manglen på seniorboliger ikke kun er en lokal udfordring. Den findes over hele landet. For mange seniorer handler det ikke blot om kvadratmeter, men om livskvalitet. De ønsker boliger, hvor det praktiske er nemt, hvor der eventuelt er en vicevært, og hvor de fortsat kan være en del af det lokalsamfund, de kender.

Det handler om at bo et sted, hvor man kender vejnavnene, hilser på folk i Brugsen og møder bekendte på gården.

Kort sagt: Et sted, hvor man føler sig hjemme. På Tåsinge besøgte Seniorrådet flere seniorboliger. Blandt andet et nybyggeri fra Svendborg Almene Boligselskab med store fællesarealer og fællesskøkken. Tanken er at skabe fællesskab og modvirke ensomhed.

Boligselskabet fortæller, at de gerne vil bygge flere seniorboliger, hvis lokalsamfundene efterspørger dem.

Hvorfor ikke også i Gudme?

Tid til at tænke fremad

Min lille rundrejse og familieforskning har lært mig én ting: En god flyttekæde kræver planlægning i tide.

Vi skal turde tale om den næste bolig, før den bliver nødvendig. Vi skal tænke seniorboliger ind i lokalsamfundene, mens vi stadig har mulighed for at påvirke udviklingen. Og hvis der på et tidspunkt bliver behov for et nyt nærpjecenter i Hesselager, så er det nu, tankerne skal ind i kommuneplanerne. For flytter man i tide, kan flyttekæden blive til flytteglæde. Ikke bare for den enkelte, men for hele lokalsamfundet.

"Emptynesters" og flyttekæder

Medlem af kommunalbestyrelsen og formand for Plan- og lokaludvalget Arne Ebsen.

Byrådet i Svendborg Kommune vedtog i 2020 en bosætningsstrategi, der især havde fokus på 4 grupper, herunder de såkaldte "Emptynesters". Strategien er fulgt ret konsekvent gennem de efterfølgende år og har resulteret i en øget tilflytning og et ændret mønster for, hvilke boligtyper der især bliver bygget. Her vil jeg forsøge - med fokus på "de tomme reder" at belyse, hvad konsekvenserne af strategien bliver. Men først lidt begrebsafklaring, som er taget fra bosætningsstrategien i uddrag:

"Emptynesters"

Emptynesters er enlige eller par som er midaldrende og stadig bor i den (store) bolig, hvor deres børn er opvokset, men børnene er flyttet hjemmefra.

Med den øgede frihed til nye aktiviteter og med tanke på alderdommen, søger mange emptynesters en ny type bolig. En mindre bolig der kræver mindre vedligehold. Det kan være i det lokalområde hvor man har boet i mange år og har gode naboer og fællesskaber. Bofællesskaber er også en stærkt stigende trend særlig for denne målgruppe. Generelt er der stigning i antallet af ældre i Danmark - og i Svendborg. I 2032 forventes det at mere end hver fjerde (29 %) Svendborgenser er over 65 år.

Med en flytning fra deres store bolig kan emptynesters starte en potentiel flyttekæde. Ved at flytte til en mindre bolig, eventuelt i et bofællesskab, bliver deres tidligere bolig ledig. De store boliger i børnevenlige om-

råder frigives og kan udgøre drømmeboligen for nye børnefamilier.

- Vi vil have fokus på at borgere der ønsker at flytte til en anden boligtype skal kunne blive i kommunen.

- Svendborg skal kunne tilbyde mindre, vedligeholdelseslette boliger i Svendborg By og lokalområderne.

- Svendborg skal kunne tilbyde forskellige boformer for seniorer som bofællesskaber samt eje- leje- og almene boliger.

- Vi vil understøtte mulighederne for etablering af seniorbofællesskaber i Svendborg Kommune.

Der er gennem de senere år sket et markant skifte fra 60'erne og 70'ernes parcelhusbyggeri over mod især mindre lejeboliger. Det er en konsekvens, der bygger på en ændret befolknings sammensætning. De store fødselsårgang fra 1940-1970 bliver ældre medborgere, der heldigvis lever længere og

for manges vedkommende stadig har et aktivt liv lokalt. Nutidens fødselstal kan slet ikke holde trit med de tidligere årgange. Alligevel bliver vi flere danskere - som tommelfingerregel gælder, at Svendborg Kommune = 1% af Danmark, hvilket passer meget godt med, at når Danmark runder 6 mio. indbyggere, ja så bliver vi 60.000 borgere i Svendborg.

Udover den langsomme befolkningsudvikling ændrer familiemønstrene sig også, flere forbliver singler i tilværelsen og skilsmisseraten er fortsat høj, begge dele øger presset på boligmarkedet og naturligt nok ikke på de store parcelhuse, men hyppigere på mindre og økonomisk mere overkommelige boliger.

Lejeboliger i Svendborg Kommune bliver generelt lejet ud, næsten før de er etableret, så der er fortsat interesse for at bygge nyt, udover de allerede godt 25.000 enheder, der er i kommunen. Her skal vi yderligere være opmærksomme på, at huse trods god vedligeholdelse ikke holder evigt. Sætter vi

et hus/lejlighed til en gennemsnitlig levetid på 100 år, skulle det alt andet lige betyde, at der i Svendborg skulle bygges 250 nye boliger årligt. Det sker ikke - endnu. For byggeboomet, der begyndt i 50'erne og især tog fart de efterfølgende to tiår nærmer sig jo kun de 70 år på bagen.

Det er i planlægningen og blandt byggefirmaer naturligvis fokus på især to forhold, der afgør boligudbuddet; befolkningens sammensætning og miljøpåvirkningen fra byggeriet. I kommunal kontekst er det også afgørende, at vi er villige til at opretholde levedygtige lokalsamfund. Her spiller flyttekæderne en væsentlig rolle. I flere områder har seniorerne ikke ret gode muligheder for at finde lokale alternativer til den store tomme rede.

Det er der ved at blive rådet bod på, almennyttige lejeboliger i Vejstrup er snart klar til indflytning, et nyt boligområde i Kirkeby tager fart, Thurø får en klynge af mindre lejeboliger, Ollerup har flere områder og et nyt er på planstadiet. Gudme har indviet nye lejemål i det tidligere rådhus og i Ulbølle eksperimenteres med et

boligområde, der blander flere typer ejertyper i et fælles byggeri. Svendborg by har etableret flere lejeboliger og nye er undervejs. Her er befolkningstilvæksten størst, men også i lokalsamfund, som Skårup, Ollerup og Ulbølle ligger væksten over gennemsnittet.

Vi mangler fortsat områder, hvor flyttekæderne kan aktiveres og skabe ny dynamik på boligområdet. Det er en udfordring, som kommunalbestyrelsen har fokus på og arbejder for at realisere - der er kendte ønsker fra Lundby, Stenstrup, Gudbjerg og V. Skerninge og overalt giver det god mening at se på både nybyggeri, men også omdannelse af eksisterende områder til nye formål.

Oveni de nævnte overvejelser kommer så også energiforsyningen - priserne bliver sandsynligvis ikke lavere i de kommende år og fritliggende boliger er ofte dyrere i energiforsyning end boliger i klynger for slet ikke at tale om, hvilken energiform, der på sigt vil være mest hensigtsmæssig. Men det er en helt anden problematik! - og dog?

Hurra for de frivillige

Skribent: Birgit Villebro
Foto: Marianne Tolstrup

En fortælling om en ægte ildsjæl.

Frivilligfest i Svendborg

Lørdag den 26. september blev Svendborgs mange frivillige i det sociale arbejde fejret ved kommunens årlige frivilligfest med 330 deltagere i Midtbyhallen.

Her deltog en halv snes repræsentanter for Foreningen Frie Hjerterum bl.a. fordi både foreningen og foreningens initiativtager, Anne Kirstine Wie Schultz var nomineret til to af de priser, der skulle uddeles.

Det blev andre, der denne gang fik æren af at vinde, men det er i sig selv en stor ting at blive nomineret, og derfor bringer vi her en artikel, hvor alle kan blive klogere på, hvem ildsjælen Anne Kirstine er.

I mit interview med hende betoner hun, at hun er dybt taknemmelig for at blive indstillet til Respektprisen, for at nogen har givet sig tid til at sætte ord på, hvad hun og Frie Hjerterum betyder for andre. Hun fortæller, at det netop er noget af det, der gør det meningsfuldt for hende at gøre, hvad hun gør.

Anne Kirstine fortæller, at der var henholdsvis 13 og 14 i de kategorier, hun og foreningen var indstillet til, og at det er kommunens Senior-social og sundhedsudvalg, der valgte prismodtagerne.

Hvad er Frie Hjerterum?

Anne Kirstine fortæller, at tanken er, at der er en frihed i, hvordan man tapper ind i det fællesskab, Frie Hjerterum tilbyder.

”Min mor er meget gammel, inkarneret friskolelærer. Jeg har selv gået både på friskole, efterskole, højskole...”, fortæller Anne Kirstine, og det er herfra hendes tanker om fællesskab og deltagelse stammer. ”Det er vigtigt, at være sammen om noget, der er større end mig. Og så at det er *frit*.” Anne Kirstine fortæller, at ”*hjerterum*” har en tråd tilbage til starten på det, der blev til foreningen – nemlig dengang Anne Kirstine i egenskab af at være forperson for Oure Friskoles bestyrelse tog initiativ til i løbet af ganske kort tid at åbne skolens lokaler for nogle af de allerførste ukrainske flygtninge, der kom hertil efter invasionen for 4½ år siden.

”På 24 timer, der havde vi alt klar til at kunne huse 42 flygtninge med overnatning. Det var fuldstændig vanvittigt”. I den forbindelse blev Anne Kirstine interviewet af TV2, hvor hun som begrundelse for initiativet brugte det gamle ordprog ”Hvor der er hjerterum, er der husrum”. Da skolen for godt 5 år siden, besluttede at samle skoleaktiviteterne i den ene ende af ejendommen, blev der nogle lokaler til overs, som Frie Hjerterum har fået lov at anvende, og de har besluttet at åbne dørene og invitere alle interesserede til at bruge dem til de fælles aktiviteter, nogen måtte have behov for og kompetencer til at sætte i gang.

Craftpsykologi og verdensmål som inspiration

Anne Kirstine synes, det er nemmest at forklare, hvilke aktiviteter der foregår ved at sige, at det handler om fællesskaber ”om alt det der ikke er sport”. Der er dog en gruppe hjemmepassere, der en gang ugentligt låner skolens gymnastiksal til at lave bevægelse med deres børn. Anne Kirstine er meget inspireret af Anne Kirketerp, der beskriver **Craftpsykologi** som en psykologisk retning, der forbinder håndarbejde og håndværk med menneskers sundhed, trivsel og mentalt helbred. Derfor er lokalerne indrettet, så der er mulighed for at lave alle slags kreative aktiviteter, hvor man bruger sine hænder.

Endvidere er foreningen optaget af at fremme tre af FN's verdensmål:

- Sundhed og trivsel
- Bæredygtige byer og lokalsamfund
- Mindre ulighed

Disse tanker danner grundlag for foreningens vedtægter og for et særligt adfærdskodeks, som sætter rammen for de frie fællesskaber:

- Frihed under ansvar
- Det fælles ansvar
- Frihed til forskellighed
- Plads til foranderlighed

Anne Kirstine Wie Schultz midt i gang med at skabe frie hjerterum.

Værdierne omsat til praksis

Anne Kirstine fortæller, at man melder sig ind som husstand til den meget overkommelige pris på 240 kr./år, og at der p.t. er 162 husstande tilmeldt. Medlemmerne kommer fra et meget stort opland, så ud over folk fra lokalområdet er der familier fra f.eks. Nyborg, Tåsinge, Vester Skerninge og Ringe. Det er især en gruppe af forældre, der hjemmepasser deres børn, der kommer langt væk fra for at være en del af et fællesskab. Det er attraktivt for dem, at der er åbent i dagtimerne. Der kommer dog folk i alle aldre – fra 0-80 som Anne Kirstine siger. Der er åbent hver tirsdag og torsdag 9-20 samt søndag 11-15, så der er deltagelsesmuligheder for alle. Anne Kirstine er tydeligvis stolt af de fysiske rammer, ”jeg tror, det er noget af det, der gør, at vi trækker så mange. Vores fysiske rammer er fuldstændig unikke, vi har så god plads”

Alle lokaler er indrettet med møbler og materialer, der er doneret af virksomheder og private. Centralt placeret er et rum med sofaer, borde og en bar med adgang til vand, kaffe m.m. Anne Kirstine kalder rummet for ”Landsbytorvet 2,0”, og her er det tanken, at man mødes på tværs af de forskellige grupper, der benytter lokalerne – og hun ser det ske.

Foreningen får økonomien til at hænge sammen i kraft af medlemskontingentet, et lokaletilskud, bevilget af kommunens Folkeoplysningsudvalg samt det faktum, at Oure Friskole stiller lokalerne gratis til rådighed. Resten af resurserne består af, at brugerne bidrager med deres arbejdskraft – kaffe, rengøring, opvask, rengøring, oprydning og organisering af aktiviteter. ”Man laver en kop kaffe. Og når kanden er tom, så laver man en kop kaffe til de næste. Og vi er jo så heldige, at vi har fået en robotstøvsuger for midler fra Gudmekongens Land. Det hjælper os lidt med rengøringen.”

Tid er vores allermost kostbare resurse

”Det skal ikke være økonomien, der hindrer nogen i at være med – derfor har vi et lavt kontingent. Og så må vi som forening finde pengene andre steder for at dække vores daglige drift. For det folk skal komme ind med, det er frivillighed, deltagelse og at være med.”

Det er jo folks tid, de giver, og i virkeligheden tror jeg, det i vores samfund nu er noget af det allerdyreste vi har.” Anne Kirstine fortæller, at der er plads til forskellighed – nogle bidrager med at rengøre toiletterne, andre organiserer en legestue eller er tovholder på et lokale. Der er også nogen, der underviser i filosofi, drama og spansk – andre holder foredrag eller arrangerer samtalesaloner. Det er bl.a. sådan det ”frie” kommer til udtryk.

Tid til forandring

Anne Kirstine mener, at Frie Hjerterum er en lidt ny måde at tænke foreningsliv på. ”Her er det ikke, fordi du kommer på et hold, som du går på konsekvent. Jeg tror ikke, at samfundet er skruet sammen på den måde mere.” Anne Kirstine er overbevist om, at vi alle sammen ønsker at deltage og være med i noget, der er større end os. Samtidig mener hun, vi har brug for noget frihed til, hvordan vi gør det. ”Er vi stadigvæk den type, der gerne vil komme en gang om ugen? Eller er vi nogen, der gerne vil komme en gang om måneden? Eller hver tredje måned. Og så kommer vi måske hver dag i en periode. Og så har vi et slip.” Anne Kirstine mener, der skal være plads til det hele, og siger, ”man skal vide, at man kan være her, lige så meget man har energi til. Det er den der ”frihed” igen”.

Fremtidsdrømme

På spørgsmålet om hvad fremtidsdrømmen er, svarer Anne Kirstine, at det kunne være et ønskescenarie, at der kunne

være åbent altid, og at man ligesom på et fitnesscenter blot kan bippe sig ind.

Hun er i fuld gang med at søge fonde for at skabe mulighed for at udvide åbningstiden og på sigt ønsker hun sig, at stedet kan vokse sig stort nok til at lave projektansættelse af f.eks. hende selv.

Hvorfor nominere Anne Kirstine?

Anne Kirstine tænker selv, at det har noget med hendes vedholdenhed at gøre, og at hun har lagt rigtig mange timer i at muliggøre de faste åbningstider ved selv at være til stede. Hver eneste tirsdag og torsdag siden åbningen 2. april 2024 er det Anne Kirstine, der sikrer, at dørene åbnes, selv om andre hjælper ind imellem. Søndagene er der andre, der tager sig af.

Anne Kirstine mener, der er brug for et sted som dette, ”Og så må man på den måde kaste noget ind i det. Men jeg har jo på ingen måde været alene om det.” Hun fortæller, at hun er forperson, men at resten af bestyrelsen inklusive suppleanterne også lægger mange kræfter i at få tingene til at ske. ”Jeg er sådan en lidt rastløs type,” siger Anne Kirstine, og hun syntes, der blev lidt stille, da ukrainehjælpeindsatsen var ovre, og sammen med sin skolebestyrelseskollega, Soffie Bonde indkaldte hun til et interessemøde november 2022. Her kom 20 mennesker, som var med til at idéudvikle på, hvordan lokalerne kunne anvendes. Det var startskuddet. I februar 2023 blev der dannet en arbejdsgruppe, og i november blev den stiftende generalforsamling så holdt. Der blev lavet en brugsaftale med friskolen, og så blev alle kræfter sat ind på at gøre klar til åbningen i april 2024.

Jeg spørger, hvad der er Anne Kirstine og hvad der er Frie Hjerterum – hvor grænsen går. Hertil svarer hun, ”helt klart så har jeg haft en tanke, men jeg er jo ikke gået herhen alene, fordi det ville aldrig nogensinde kunne lade sig gøre.”

Anne Kirstine har tydeligvis gjort en helt særlig indsats, og da jeg spørger, hvordan hun kan lægge så mange timer i indsatsen, fortæller hun, at hun faktisk har sagt sit faste pædagogjob op for at prioritere at kunne være i Frie Hjerterum hver tirsdag og torsdag. I stedet tjener hun nu til huslejen ved at tage vagter på en behandlingsinstitution udenfor Hjerterummets åbningstider.

Der er ingen tvivl om, hvorfor Anne Kirstine er indstillet til en ildsjælepris, det er tydeligt at mærke, hvor meget hun brænder for Frie Hjerterum, og der er heldigvis stadig ild i øjnene.

Anne Kirstine siger, ”at blive indstillet til Respektprisen betyder noget i forhold til, at nogen får øje på alt det der er.” Det har vi på Månedssavisen med stor glæde bidraget til med artiklen her.

FAKTA

Hvad er craft-psykologi?

• **Baggrund:** Udviklet af psykolog og ph.d. Anne Kirketerp.

• **Definition:** Feltet bruger psykologiske teorier til at forklare, hvorfor det at skabe ting med hænderne har en positiv, sundhedsfremmende effekt.

• **Aktiviteter:** Gælder alt fra strikning, hækling og keramik til træarbejde, snitning og brygning – alle hobby-mæssige eller passionerede gøremål, hvor man skaber noget fysisk.

DANMARKS ÆLDSTE MØB

- OG INVITERER TIL KÆN

Stressless
SUNRISE CLASSIC
SMALL, MEDIUM
OG LARGE
PALOMA LÆDER
ALLE FARVER
STOL + SKAMMEL

SPAR 25%
PÅ ALT STRESSLESS, SOM IKKE I FORVEJEN ER NEDSAT

STÆRK PRIS 16.999,-

HJORT KNUDSEN
DANISH DESIGN
CHOICE MODUL SOFA
OPS: 61V I STOF
STÆRK PRIS FRA:

14.597,-

SPAR 20%

MG
MELBY MODUL SOFA
SOM VIST I STOF

SPAR 20%

STÆRK PRIS FRA 19.999,-

TORUP K135
3 + 2 PERS TREMMESOFA
BØG UBH
SORT LÆDER OVERALT

STÆRK PRIS 10.999,-

Stressless
WING CROSS
SMALL, MEDIUM, LARGE
PALOMA LÆDER ALLE FARVER
STOL
STÆRK PRIS

14.499,-

SKAMMEL
STÆRK PRIS
4.499,-

skovby
SM10 SPISEBORD
EG HVIDOLIE M/ LAMINAT
I FLERE FARVER
M/ BUTTERFLY TILLÆGSPLADE
MÅL: 95 X 175/275 CM

STÆRK PRIS FRA 11.999,-

SM52 SPISESTOL
EG HVIDOLIE / SORT - LÆDER
STÆRK PRIS 3.199,-

skovby
SM 307 VITRINE
NU KR..... **11.624,-**

SM 306 SKÆNK
NU KR..... **10.874,-**

SPAR 25%
PÅ SKOVBY, DOG IKKE I FORVEJEN NEDSATTE VARER

MISTRAL
HAMMEL MISTRAL
DESIGN DIN EGEN SKÆNK.

SPAR 25 %
PÅ ALT MISTRAL

THOMSEN FURNITURE
DESIGN SELV DIT SOFABORD
MED KATRINE SOFABORDE

DU BESTEMMER SELV FORM, STØRRELSE, HØJDE OG OVERFLADE.

PRISER FRA 1.899,-

Katrine Nordic med den balloon-formede bordplade mildt på smukkeste vis afstanden mellem bordet og sofaen

BLIND TREKANT 32 TREKANT 23 BÅDFORMET FIRKANT OVAL ELIPSE BALLOON

KÆMPE UDVALG AF AFFPASSEDE TÆPPER

SPAR 15%
PÅ DEM ALLE

GRATIS LEVERING VED KØB OVER 5.000,- KR
MULIGHED FOR TILKØB MONTERING AF VORES EGET MONTØR TEAM

Så feler du dig hjemme
DAN•BO

MØBLER OG SENGE
ØSTERGADE 50. 5874 HESSELAGER
WWW.DANBOHESSELAGER.DK

ÅBNINGSTIDER

Tirsdag - fredag 10.00-17.30
Lørdag 10.00-14.00
Mandag LUKKET
TLF. 6225 1633

ELKÆDE FYLDER 53 ÅR

MPE FØDSELSDAGSSALG

MODEL 2833

SOVESOFAM/ POCKET FJEDRE. SOVEMÅL 155 X 200 CM.
FÅS I MANGE FARVER
STÆRK PRIS
5.999,-
HJORT
KNUDSEN
PARADIS DESIGN

HESTBÆK

MODEL 145 SOVESOFAM/ POCKET
BØG SÆBE
SOVEMÅL 140 X 200 CM.
STÆRK PRIS
8.999,-
Normalpris 999,-
NU 399,-SPAR
600,-**KØLEDYNE I FIBER**
DEN GIVER EN FRISK OG BEHAGELIG
FØRNEMLSE PÅ VARME NÆTTER.
DYNE KAN ANVENDES UDEN BETRÆK.
KAN VASKES VED 30 GRADER.
STR. 140 X 200 CM.

Kølig komfort - hele natten

KOMMØDE

44-80-37

PRIS FRA KR. **3.960,-****SENGERAMME**

423

90 X 200 CM

PRIS FRA ..... **3.854,-****SENGE SKUFFE**

65 X 180 CM

PRIS FRA **2.233,-**

KAAGAARD

W6 KONTINENTALMEDIUM, FAST EL X-FAST
7 CM PREMIUM LATEX TOPWonderland
unique beds**STÆRK PRIS****18.460,-**

BEN OG GAVL ER TILKØB

SPAR
50%

TEMPUR/BBC

PRIMA MADRASSOFT EL. MEDIUM. FLEX ELEVATIONS BUND
STOF FARVE BLÅ. 2 STK. 90 X 200 CM.

TEMPUR

STÆRK PRIS**29.999,-**

BEN OG GAVL ER TILKØB

RELAXATION BOX180 X 200 CM
5 CM. TEMPUR TOP
SOFT, MEDIUM OG FIRM**STÆRK PRIS****26.999,-**

BEN OG GAVL ER TILKØB

TEMPUR

**LAMA FAMILY
ELEVATION**180 X 200 CM.
MEDIUM, FAST, X-FAST
VALGFRI TOPMADRAS
LATEX, MEMORY FORM, ERGO+**STÆRK PRIS****17.498,-**

BEN OG GAVL ER TILKØB

FÅ TILPASSET
EN STOL LIGE EFTER
DINE BEHOV**SPAR 10%**PÅ FARSTRUP
GÆLDER IKKE I FORVEJEN
NEDSATTE STOLEFARSTRUP
FURNITUREINGEN
FORUDBETALING
- PRISGARANTI
OG LEVERING
AF EGNE
MONTØRERINGEN
FORUDBETALING
PRISGARANTI

Så feler du dig hjemme

DANBO

MØBLER OG SENGE

ØSTERGADE 50. 5874 HESSELAGER
WWW.DANBOHESSELAGER.DK**ÅBNINGSTIDER**

Tirsdag - fredag 10.00-17.30
Lørdag 10.00-14.00
Mandag LUKKET
TLF. 6225 1633

Velkommen til ny klummeskribent

Per O. Thomsen.

I landsbyklyngen Gudmekongens land går vi rundt med en fornemmelse af, at der i vores undergrund befinder sig noget særligt interessant fra fortiden. Alene ordet "Gudmekongen" vækker vores nysgerrighed, og i MånedsaVisen er vi ofte blevet opfordret til at fortælle den unikke historie om de værdifulde fund, der er gjort lige her, hvor vi bor. Vi har gjort nogle lidt forkølede forsøg, men historien er meget omfattende og forgrener sig langt ud, og det kræver en speciel indsigt og viden at formidle vores historie detaljeret og sammenhængende.

Derfor var det kæmpestort for os, da tidl. museumsinspektør i Svendborg Per O. Thomsen sagde "ja" til at skrive en række klummer, der bringer os tilbage og rundt om det, der gør vores område i særklasse interessant.

Mange er sikkert stødt på Per Thomsen og oplevet hans formidable evner til at formidle. Per Thomsen har en Ph.d. i forhistorisk arkæologi. Han har gennem mere end 30 år foretaget udgravninger i Gudme og Lundeborg, og forestod den første store renovering af Oldsagssamlingen på Broholm fra 2000 - 2002.

Per Thomsen gik i 2019 på pension efter knap 40 år som museumsinspektør på Svendborg Museum. Skulle avisens læsere have lyst til at dykke endnu længere ned i vores historiske kulturarv, findes der en del publikationer og bøger, som Per Thomsen har skrevet eller været medforfatter på.

God fornøjelse med at læse denne anden klumme i serien. Den første blev bragt i septemberudgaven.

Frederik Sehesteds bjælkehytte på Broholm

Huset løftes fra Hollufgård.
Foto: Per O. Thomsen.

I sidste måned fortalte jeg om Frederik Sehesteds imponerende oldsagssamling på Broholm. Men historien stopper ikke her. For Sehested var ikke kun samler og udgraver – han var også eksperimenterende. Side-løbende med sine arkæologiske udgravninger og sin store indsamling af oldsager lavede Sehested nemlig en række praktiske forsøg. Han ville finde ud af, hvordan fortidens mennesker egentlig havde brugt deres redskaber. Derfor eksperimenterede han blandt andet med brug af flintøkser og andre flintredskaber, ligesom han forsøgte at fremstille og slibe

flintøkser og prøvede at bore huller til skafter i stenøkser. På den måde blev Sehested faktisk Danmarks første eksperimentelle arkæolog.

Et af de første og mest spektakulære forsøg fandt sted i forbindelse med den officielle indvielse af Oldsagssamlingen på Broholm den 13. maj 1878.

Sehested havde inviteret en række af tidens førende arkæologer og museumsfolk til Broholm i forbindelse med en nordisk arkæolog-kongres i København. Blandt gæsterne, der tog imod invitationen, var kammerherre

og direktør for Oldnordisk Museum, J. J. A. Worsaae (1821-1885), samt kammerherre og amtmand E. Vedel (1824-1909) fra Bornholm. Vedel havde tidligere besøgt Broholm og deltaget i Sehesteds udgravninger.

Også professor Conrad Engelhardt (1825-1881), der blandt andet havde stået for udgravningen af det berømte våbenofferfund i Nydam Mose, og den svenske professor Oscar Montelius (1843-1921) var blandt gæsterne.

Det var altså nogle af Nordens førende arkæologer, der denne dag fik mulighed for

at se resultatet af Sehesteds enorme indsamlingsarbejde. Og de var mildest talt imponerede.

Men Sehested havde mere i ærmet den dag. For ud over at vise gæsterne sin imponerende samling ville han demonstrere noget, der må have været ganske usædvanligt i 1878: Han ville vise, hvad flintredskaberne faktisk kunne bruges til.

Forsøgene foregik på den såkaldte Bremerholm, som lå tæt ved museumsbygningen. Her havde Sehested samlet ti mænd, som fik til opgave at fælde træer, kløve

planker, høvle brædder og skrabe skind – alt sammen ved hjælp af originale flintredskaber.

Det var ikke bare en underholdende demonstration. Forsøgene ramte ned i en aktuel arkæologisk diskussion. I 1870'erne var der nemlig stadig stor usikkerhed blandt arkæologer om, hvad stenredskaberne egentlig havde været brugt til.

Sehested gjorde derfor noget ganske enkelt: Han prøvede dem af.

Det er svært at forestille sig reaktionen blandt de for-

nemme gæster på Broholm. Her stod de og så almindeligt håndværksarbejde blive udført med redskaber, som de normalt kun opfattede som arkæologiske fund. Det må have været både overraskende og opsigtsvækkende.

Heldigvis har vi et lille indblik i stemningen. Arkæologen Henry Petersen (1849-1896), som var en drivende kraft i Sehested arkæologiske virke, beskrev nemlig seancen i et brev dateret 18. maj 1878: Efter indvielsen opfordrede Sehested selskabet til "at forlade Museet og gå lidt ud paa Bremerholm – den hosliggende Del af Haven;

Originale flintredskaber.
Foto: Per O. Thomsen.

der havde han et lille 'værft' at vise dem. Bommen borttoges fra Broen, som ogsaa havde været afspærret for mig, og paa Holmen saas nu under almindeligt Udbrud af Overraskelse en halv Snes Mand kløvende Træer, huggende Brænde, hulende Planker, høvlende Brædder o.s.v. alt med – Flintværktøj. Det var i højeste Grad forbavsende at se, hvor let Arbejdet gik, og saa havde Folkene først i den sidste Time faaet Flintværktøjet i Hænder. Det interesserede og belærte i høj Grad Alle”.

Henry Petersen afslutter sin beskrivelse af begivenheden med ordene: ”Ingen vil glemme hin mærkelige Time. Sehested var henrykt over at det gik saa godt”.

Forsøgene viste altså, at flintredskaber ikke blot var interessante arkæologiske genstande fra stenalderen, men også kunne anvendes effektivt til en række praktiske arbejdsopgaver.

De positive reaktioner på forsøgene gav Sehested ”blod på tanden”. Han ville gå et skridt videre og undersøge, om flintredskaber også kunne bruges til at bygge huse med. Dette eksperiment blev gennemført i 1879.

Inden forsøget blev sat i gang, gjorde Sehested sig grundige overvejelser om både arbejdsprocessen, de nødvendige redskabstyper og antallet af redskaber. Han hentede dog ikke redskaberne fra sin egen samling. I stedet blev de stillet til rådighed af Oldnordisk Museum i København. I et brev til Worsaae forklarer Sehested, at han nødig ville udsætte sine egne oldsager for risikoen for at blive beskadiget. Han skriver: ”idet jeg nødig ville svække min egen samling, der tilhører en bestemt Egn, erholdt jeg nogle forskellige Steenredskaber med tildeels beskadigede Ægpartier fra det kongelige Museum for nordiske Oldsager, som velvilligt bleve mig overladte til dette Forsøg”.

Projektet begyndte den 26. juni 1879, da de første træer blev fældet. Der skulle

bruges grantræer med en diameter på omkring 20 cm, altså solide og kraftige stammer.

Fældningen blev ledet af Sehested selv og snedkermester Jens Andreas Petersen (1821-1912) fra Oure samt hans to sønner, Christian og Jens Peter. Jens Andreas Petersen stammede oprindeligt fra Mors, men flyttede til Oure i 1852. Her arbejdede han både som snedkermester og som forstander for den lokale baptistmenighed.

Sehested fortæller, at han med en vis nervøsitet så frem til træfældningen. Nervøsiteten forsvandt dog hurtigt, da de første træer kunne fældes på blot otte minutter. Både Sehested og tilskuerne blev grebet af arbejdet, og tilskuerne fik derfor også mulighed for selv at prøve kræfter med flintredskaberne.

Allerede dagen efter, den 27. juni, var alle 63 nødvendige træer fældet. Tilskuerne havde fældet seks træer, Jens Andreas Petersen fire, mens hans to sønner tilsammen havde fældet hele 53 træer.

Sehested opgjorde det samlede indledende arbejde til 145 arbejdstimer. Tallet omfattede også fældningen af yderligere 60 grantræer, der skulle bruges som lægter til taget.

Efter fældning og afbarkning blev tømmeret transporteret til Broholm. Her begyndte den egentlige tilhugning. Arbejdet fortsatte frem til den 14. august og krævede i alt 665 arbejdstimer.

Da tømmeret var færdigt tilhugget, blev det først samlet på prøve på tømmerpladsen. Herefter blev det flyttet til haven, hvor selve Bjælkehytten blev opført.

Hytten fik et tag af rør fra voldgraven. Rørene blev skåret og tilpasset ved hjælp af flintflækker. Derudover blev hytten forsynet med en dør og en lyre. Omkring den 1. september 1879 stod Bjælkehytten færdig. (fot. 3-4)

Et omfattende og vellykket eksperiment var dermed

afsluttet, og hytten stod klar til at blive vist frem.

Som afslutning på det vellykkede forsøg skrev Frederik Sehested:

”Huset staar som et Vidnesbyrd om, at de Folk, som har brugt saa veludviklet Værktøj som det, de nordiske Oldsager vidner om, ikke har savnet materielle Midler til at indrette sig hensigtsmæssige og hyggelige Boliger”.

Bjælkehytten fik imidlertid aldrig samme opmærksomhed som oldsagerne – men helt glemt var den ikke.

Ved aftalen i 1938 om salget af Oldsagssamlingens bronze- og jernalderfund til Odense indgik nemlig også Bjælkehytten. Umiddelbart kan det undre, hvordan hytten skulle indgå i Odenses

Ved købet af Oldsagssamlingen og Bjælkehytten modtog museet nemlig støtte fra N. M. Knudsens Fond, der var oprettet i 1936. Af fondsbevillingen fremgår det specifikt, at et beløb var afsat til erhvervelsen af Bjælkehytten.

Samtidig meddelte fonden, at ingeniør N. M. Knudsen personligt ville stille en plads til rådighed, hvor hytten kunne opstilles midlertidigt. Det blev i Knudsens Gård. N. M. Knudsen havde nemlig en vision for Bjælkehytten. Han ønskede, at den skulle indgå i opbygningen af frilandsmuseet Den Fynske Landsby, som på dette tidspunkt var under planlægning. Hytten blev altså overført til Odense.

Der skulle dog gå flere år, før hytten fandt vej til Den Fynske Landsby. Frilands-

gen direkte sammenhæng med den fynske landbo-kultur, fik den aldrig nogen fremtrædende placering i Den Fynske Landsby. I 1992 besluttede man derfor at flytte den til Hollufgård som led i planerne om et nyt museumscenter i Odense. Her skulle der blandt andet sættes fokus på boligmiljøer fra oldtiden.

Planerne om et museumscenter ved Hollufgård blev dog aldrig fuldt ud realiseret, så heller ikke her kom Bjælkehytten derfor til at indgå i den sammenhæng, den var tiltænkt. I praksis forblev den anonym.

Hverken i Den Fynske Landsby eller på Hollufgård kom Bjælkehytten således til sin fulde ret. Kun få gæster blev klar over, hvad bygningen egentlig var udtryk for.

endnu en flytning. Denne gang skulle den flyttes tilbage til Broholm – stedet, hvor den var blevet skabt, og hvor dens særlige historie naturligt hørte hjemme.

Det lykkedes i 2003. Efter 65 års fravær kunne Frederik Sehesteds Bjælkehytte igen præsenteres på det sted, hvor det hele havde sit udgangspunkt. Den 30. sept. blev hytten løftet fra sin plads på Hollufgård og transporteret med blokvogn tilbage til Broholm. Her blev den placeret næsten præcis på det sted, hvor Sehested lod den opføre i 1879.(fot.7)

Dermed var Bjælkehytten tilbage på Broholm – tæt på det sted, hvor det spektakulære eksperiment begyndte for 147 år siden. Og her står den endnu som et værdigt minde om Frederik Sehested som eksperimentel arkæolog.

Foto: Per O. Thomsen.

museumsplaner. Et muligt svar findes sandsynligvis i den daværende bestyrelse for Fyns Stiftsmuseum, hvor ingeniør N. M. Knudsen (1877-1969) var medlem.

museet blev indviet i 1946, men Bjælkehytten blev først opstillet nogle år senere. Her stod den frem til 1992.

Fordi hytten ikke havde no-

Da Svendborg Museum i 1999 overtog ansvaret for Oldsagssamlingen på Broholm, opstod derfor ideen om at få en aftale i stand med Fyns Stiftsmuseum om

Huset anno 2026.
Foto: Per O. Thomsen.

Gudernes Guld

– Bogpræsentation i historiske rammer på Broholm

Klirrene kaffekopper, blød guitarmusik og 1700-tals stemning dannede d. 12. september ramme om Josefine Ottensens præsentation af de første tre bind af i alt ni i en børnebogsserie med fællestitlen Gudernes Guld. Børnene var da også rigt repræsenteret blandt de fremmødte, og de kunne tage stolte hjem med et eksemplar af det første bind med titlen "Fuglekvinden" under armen.

Seriens handling udspiller sig i Gudme-Lundeborg i jernalderen og knytter således bånd til områdets storhedstid med handelspladser ved Lundeborg og Fyrstebo-ligen ved Gudme. Det kunne næppe føles mere autentisk, da Josefine Ottensen sad og signerede bøger i en stue på Broholm, som også har haft en central rolle i at levendegøre vores unikke kulturarv.

Josefine fortalte om det meget grundige researcharbejde, der er gået forud, for at hun kunne sætte pennen til papiret. Josefine har bl.a. haft et tæt samarbejde med direktør for Museum Sydlyn Jesper Hansen og tidligere museumsdirektør og arkæolog Per O. Thomsen. Illustrationerne er udført af Cecilie Ravn, som meget levende fortalte

om sit spændende arbejde med at visualisere Josefines tekst.

Gudernes Guld foregår om tre forskellige tidsperioder:
Staven 1-3 foregår omkring år 400 er udkommet
Den stærkes ret 1-3 foregår omkring år 600 forventes at udkomme foråret 2027
Gulds-katten 1-3 foregår i 1833 forventes at udkomme efteråret 2027

De første tre bind er nu sendt på vingerne og kan købes på forlaget Alinea eller lånes på landets biblioteket.

God læselyst.

OVLKIRKE

Oure | Vejstrup | Lundeborg

Mias stemme v/Charlotte Grauslund

Onsdag den 21. oktober kl. 15.00 i konfirmandsalen,
Oure Præstegård, Albjergvej 30

Den 5. juni 2024 gav Mia Grauslund slip på livet efter et liv præget af alvorlige følger efter en skæbnesvanger fødsel. På grund af iltmangel under fødslen levede Mia med svær hjerneskade og omfattende handicaps. Hun blev bisat på Lundeborg Kirkegård.

Charlottes foredrag handler om hendes datter, Mia, der på trods var utrolig livskraftig og mod alle odds levede i 31 år.

Set fra et almindeligt perspektiv kunne Mia stort set "ingenting". Alligevel satte hun dybe spor hos mennesker omkring sig. Spor, som stadig mærkes i dag.

Charlotte inviterer indenfor i et liv, kun få er 'forundt'. Om at samle på gode oplevelser, om op- og nedture, om at leve med døden som fast følgesvend og om ansvaret for livsafgørende beslutninger, som ingen forældre ønsker at skulle træffe.

Hun fortæller også om Mias sidste tid samt om bemærkelsesværdige oplevelser og erkendelser, der fulgte i kølvandet på Mias død.

Hvad det var egentlig, Mia efterlod os med?

Mias mor, Charlotte Grauslund, har skrevet bogen "Mias stemme" om livet med sin multi-handicappede datter. Hun skriver om kærlighed, afmagt, sorg og kampen for at få hverdagen til at hænge sammen. Nu er Charlotte kommet videre.

Foredraget afholdes i Oure Præstegård til Sogneeftermiddag. Dette er Charlottes tredje og sidste foredrag i rækken. Charlotte har varmet op i henholdsvis Skanderborg og Nyborg ugerne forinden.

Man kan læse mere på Mias Stemmes side på Facebook.

Per Sauer optræder med en musikalsk fortælling om Kim Larsen fra starten til Gasolin-tiden

Musikaften 8. oktober 2026
Brændeskov Forsamlingshus,
Brændeskovvej 120

Det er nærmest umuligt at nøjes med at nævne et par af Kims sange, så kom med i det nostalgiske hjørne og nyd de velkendte toner og ord fra den store gavflab. Per Sauer har underholdt i over 40 år som forsanger og guitarist i diverse bands. Hans interesse for Kim Larsen startede for ca. 6 år siden.
Billetspris incl. kaffe er kr. 150,00. Billetsalget åbner den 1. juli.

Find købsknappen på hjemmesiden eller følg dette link:
købs-knappen på hjemmesiden eller følg dette link:
<https://place2book.com/da/sw2/sales/k44q66ddzn>

GLAD MOTION PÅ "BAGEN"

Hver mandag kl. 10 i HfS klubhuset, Østergade 52, Hesselager

GLAD MOTION er et tilbud til alle, som har behov for siddende træning eller træning med støtte til en stol. Træningen styrker alle kroppens muskler – også hjerne og lattermuskler.

GLAD MOTION er for dig, som har brug for at forbedre din balance, træne din gangfunktion, styrke dine muskler, bevare og øge din bevægelighed og kondition.

KONTAKTPERSON: Inge Marie Holmskov tlf: 2148 9079.

LEDER er Helen Maints Hansen, HfS Hesselager forenede Sportsklubber.

Gudme
Lokalhistoriske
Forening

Virksomhedsbesøg hos Kirsten Thur Konditogdat i Vejstrup

Tirsdag den 20. oktober
kl. 19.00-21.00:

I 2017 deltog Kirsten Thur i "Den store bagedyst" på DR, hvor hun nåede så langt som til finalen. Efter bagedysten vidste Kirsten, at hun ville være selvstændig konditor. Sammen med kæresten Emil købte Kirsten Vosmosegård i Vejstrup, og her indrettede hun sit konditori. Virksomheden fik hurtigt stor succes, og i dag er der udover Kirsten ansat en deltidskonditor samt en elev. Efter foredraget vil Kirsten servere kaffe og kage.

Tilmelding senest den 13. oktober til kassereren på tlf. 23471821 eller
kasserer.gudmelokalarkiv@gmail.com

Pris: medlemmer 75 kr.- ikke medlemmer 100 kr. Mobilpay: 367135

Mødested: Landevejen 70, 5882 Vejstrup

Alle er velkomne, men der er et max deltagerantal på 50 personer.

HESSELAGER KIRKE

At leve med demens - hverdagens situationer og udfordringer

Tirsdag d. 20. oktober 2026 kl. 14-16
i Hesselager Kirkes Konfirmandstue,
Purreskovvej 6

Foredraget er for alle pårørende, som har en demenssygdom tæt inde på livet. Demens er en folkesygdom som stadig flere kommer i berøring med enten som pårørende eller som patient. Hvad sker der med den der rammes af sygdommen og hvad med familien og samfundet. Hvordan viser demenssygdommen sig - hvem rammer den - hvordan kan man reagere på sygdommen - og mange andre spørgsmål bliver berørt.

Med udgangspunkt i hverdagssituationer og udfordringer, man som pårørende kommer til at stå i fortæller om sygdommen demens og forskellige former for demens.

"Du skal ikke tænke på din far og mor" Børneliv i systemet - fra fortiden til nutid

Sarah Smed fra Danmarks Forsorgsmuseum i Svendborg fortæller

Tirsdag d. 27. oktober 2026 kl. 19.00 i Hesselager kirkes konfirmandstue,
Purreskovvej 6

Et tankevækkende foredrag om anbragte børns vilkår på tværs af generationer. Med afsæt i både historiske kilder, personlige fortællinger og børnenes egne perspektiver sætter Sarah Smed fokus på livet i børnehjem, opdragelsesanstalter og andre former for anbringelse.

Der trækkes tråde til Danmarks Forsorgsmuseums arbejde med mennesker med anbringelseserfaring, herunder projektet Retten til egen historie, som hjælper tidligere anbragte med at få adgang til og forstå deres egne sagsakter og personlige historier. Foredraget kombinerer historisk indsigt med menneskelige fortællinger og lægger op til refleksion over, hvordan vi som samfund møder og forstår børn i udsatte positioner - både før og nu.

VEJSTRUP FORSAMLINGSKUS

Livestreamede foredrag Vejstrup Forsamlingshus, Landevejen 26

Der er gratis adgang, men du kan købe forfriskninger i vores lille kiosk og på den måde støtte forsamlingshuset.

Vi ses i Vejstrup Forsamlingshus!

Med havets kæmper på jagt Tirsdag den 6. oktober 2026

I verdenshavene lever Jordens største dyr. Langt til havs har de indtil for få år siden levet et skjult og hemmeligt liv. Men ny teknologi giver forskerne enestående muligheder for at studere hvalerne mens de jager i havets dybder.

Foredragsholder: Peter Teglberg
Madsen, professor i sansefysiologi,
Institut for Biologi, Aarhus Universitet.

Kvantecomputeren Tirsdag den 20. oktober kl. 19 2026

Få en intro til kvantefysikkens verden og hør om den nye "kvanterevolution", som udvikler teknologier der bygger på de mest paradoksale kvantefænomener. Hør om hvordan kvantecomputere virker og hvad de kan bruges til.

Foredragsholder: Klaus Mølmer,
professor i kvantefysik, Niels Bohr
Institutet, Københavns Universitet.

Kaffe Tirsdag den 3. november kl. 19 2026

I dette foredrag kan du høre tre forskere fortælle om kaffe - om kaffeplantens biologi, dens dyrkning og bearbejdning til den kaffe vi drikker, om bæredygtig kaffe, om den betydning klimaændringerne vil få for fremtidens kaffe og om sundhedsaspekterne ved at drikke kaffe.

Foredragsholder:
Aske Skovmand
Bosselmann, lektor
i landbrugsværdis-
kæder, Institut for
Fødevarer- og
Ressourceøkonomi,
Københavns
Universitet.

Foredragsholder:
Anders Sanchez
Barfod lektor
emeritus i botanik,
Institut for Biologi,
Aarhus Universitet.

Foredragsholder:
Kjeld Hermansen,
læge og lektor
emeritus i diabetes
og ernæring,
Institut for Klinisk
Medicin, Aarhus
Universitet.

CV Jørgensen Jam i VEJSTRUP FORSAMLINGSKUS Fredag den 13. november

Køb billetten allerede
nu på billetsalg.dk

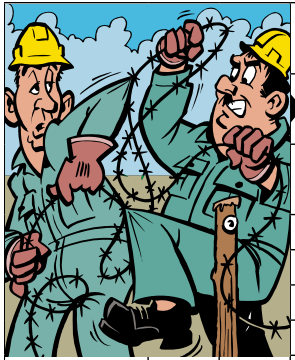
Få appetit her:

Vi er stolte af at kunne præsentere C V Jørgensen Jam i Vejstrup Forsamlingshus. Få kunstnere har som Carsten Valentin Jørgensen skabt et så stort katalog af sange, med så høj kvalitet i tekstskrivning og komposition. Dette katalog fortolkes af et 5-mands stort rockband, bestående af Ulrik Andersen, Peter Jørgensen, Kenneth Grøndahl, Søren Aagesen og Jim Lorentzen. Et oplagt band som helt sikkert vil slå benene væk under dig. Aftenen starter med en middag kl. 18.00 og bandet går på kl. 19.30.

Billetpris 250 kr.

Vi glæder os til at se dig!

HJERNE GYMNASTIK

SUDOKU

	8					3		
6		4					2	
9					1			
8	6			5	3	4	9	
		1		8		5		
	3	2	1	9			6	7
			3					8
	7					2		9
		6					5	

Ældre Sagen
Svendborg - Gudme

”Syng med os i Gudme”
Tirsdag d. 13. oktober 2026
Menighedshuset, Kirkegade 21
Mød op til en glad sangeftermiddag
kl. 13-15.45

Musikalsk underholdning
v/Arne Ploug og Henrik Jørgensen

Der serveres 2 stk. smørrebrød og en ostemad. Drikkevarer kan købes.

Tilmeldingsfrist 8. oktober

på ældresagens kontor, Frivillighuset, Kvægtorvet,
Frederiksgade 8, Svendborg tlf. 62800818
(kontortid tirsdag og torsdag kl. 10-11)
online på ældresagensvendborg-gudme

pris: 100 kr.

Ansvarlige: Minna Bøgebjerg
og Ole Vang

Næste gang: 17. november 2026

<https://www.AeldreSagen.dk/lokalafdelinger/svendborg-gudme>

Kodeordet: Du kan finde krydsordets kodeord et andet sted i denne avis.

Held og lykke med at løse opgaverne.

Svendborg
Begravelsesforretning A/S
Familiefirmaet Erik Pedersen Siden 1944

Tlf. 62 21 06 51
www.svbg-beg.dk

Aftaler træffes gerne
hjemme hos Dem også
søn og helligdage

Bedemænd: Henrik Christiansen / Niels K. Pedersen / Jens Kabel / Peter Honoré
Skattergade 25 • 5700 Svendborg • Parkering og indgang Kullinggade 16

ERHVERV - HÅNDVÆRK OG SERVICE

VÆRKSTEDER

Højgårdens Auto
v/ Ejnar Duelund

Vi sørger for, at
DU BLIVER KØREKLAR IGEN

Langgade 31 · 5874 Hesselager
Tlf.: 62 25 39 40 · Mobil: 40 38 75 40 · auto@tdcadsl.dk

HÅNDVÆRKERE

**Kloakarbejde - Gravning
Minigraver**

Entrepreneur & Aut. Kloakmester

KURT FRANDSEN & SØN A/S

Mobiltilf. Martin 4033 8039 · Kurt 4016 3031

CARSTEN ANDERSEN ApS
Murermester

Bolig og landbrugsbyggeri
Nybygning og ombygning
Beton og murerarbejde

Gartnervænget 10 · Hesselager

Mobil 20 40 41 70

GÅRDBUTIK

Ullemose frugt

V/ Jesper & Anne-Mette Ullemose
Hovvej 7 · 5883 Oure
Mail: ullemosefrugt@gmail.com
Mobil 30312324
www.ullemosefrugt.dk

Lørdags-gårdbutik med smagsprøver og bland selv frugt
Betal efter vægt.

Åbent lørdage fra oktober til slut februar fra kl. 10-14

ERHVERVSBEKLÆDNING

Skovbo
Erhvervsbeklædning ApS

Byvej 39 - Gudbjerg - Tlf. 62 25 16 28

Åbent: Man. - Tors. kl. 9.00 - 17.00

Fredag kl. 9.00 - 15.00

VELVÆRE

Frisørhuset · Højdevej 4 · 5874 Hesselager

PRODUKTSALG

Oure Oliven

Oliven · Oliventapenade
Balsamico · Olivenolie
Hudplejeserien Olive Aloe

v/ Lars Bo Andersen · Tanghavevej 9 · 5883 Oure
Tlf. 3033 0827 · Åbent efter aftale · www.oureoliven.dk

KØB OG SALG

**DØDSBO OG INDBO
KØBES/RYDDES**

Vi rydder alle former for boer.
Teak, palisander, møbler, lamper

Rosenlund Antik & Design

Mere end 20 års erfaring

Ring til Peder 28 49 22 32

FORSAMLINGSHUSE

HELSELAGER ENERGI
TRÆPILLER · DIESEL · FYRINGSOLIE

Træpiller, brænde og RUF briketter i
højeste kvalitet, leveret hvor du ønsker
med mobiltruck! Mængderabat ved
merkøb (også hele læs)!

ALTID gode priser!

Bestil på vores webshop:
HELSELAGERENERGI.DK

62 25 35 10

